

Čtvrté pražské rozhovory o vztahu církví a státu: Spiritual Care in Public Institutions

Ve dnech 13. až 15. června 2019 se na půdě Právnické fakulty Univerzity Karlovy, v konferenčním sále č. 38, uskutečnil čtvrtý ročník mezinárodní konference *Pražské rozhovory o vztahu církví a státu*. Tato konference byla organizována Společností pro církevní právo ve spolupráci s Právnickou fakultou Univerzity Karlovy. Tématem letošního ročníku byla, jak napovídá i podtitul konference, *Spiritual Care in Public Institutions*, kategoriální pastorační služba účastí zástupců církví zejména v armádě, vězeňství, zdravotnictví, školství, policejních a hasičských sborech, ve prospěch obětí trestných činů a katastrof v jednotlivých evropských státech zastoupených na konferenci (Anglie, Francie, Německo, Švýcarsko, Rakousko, Polsko, Maďarsko, Slovensko, Česká republika). Jednací dny konference, kterými byly čtvrtek a pátek 13. a 14. června, byly rozděleny do dopoledních a odpoledních bloků. Po každém z bloků následovala živá diskuse nad přednesenými příspěvky. Jednáním jazykem konference byla angličtina.

V prvním přednáškovém bloku, kterému předsedal doc. Záboj Horák, místopředseda Společnosti pro církevní právo a člen Katedry právních dějin Právnické fakulty Univerzity Karlovy, nejprve vystoupil se zahajovacím příspěvkem prof. Jiří Rajmund Tretera, předseda Společnosti pro církevní právo a rovněž člen Katedry právních dějin PF UK. Po tomto úvodním příspěvku vystoupili ve čtvrtém dopoledním bloku rovněž prof. Gerhard Robbers z Právnické fakulty Trevírské univerzity s příspěvkem *The Legal Status of the Spiritual Care in Public Institutions in Germany* a prof. Mark Hill, Queen's Counsel, z Centra pro právo a náboženství Cardiffské univerzity s příspěvkem nazvaným *Chaplaincy Services in Public Institutions in England*. Prof. Gerhard Robbers ve svém příspěvku představil právní úpravu kategoriální pastorační služby v sousedním Německu a upozornil na to, které oblasti kategoriální pastorační služby jsou upraveny na federální úrovni, a které na úrovni jednotlivých spolkových zemí a zároveň účastníky konference seznámil s faktickou podobou duchovní péče poskytované v imigračních centrech. Prof. Mark Hill na úvod svého příspěvku poukázal na to, že kategoriální pastorační služba má ve Spojeném království mnohaletou tradici – pojem kaplan byl v Británii právně definován již za vlády Jindřicha VIII. –, a dále popsal současnou právní úpravu jednotlivých druhů kategoriální pastorační služby. Poslední část příspěvku pak byla věnována otázce, za jakých podmínek mají jednotliví kaplani status zaměstnance.

V druhé, odpolední sekci, které předsedal prof. Piotr Stanisław z Fakulty práva, kanonického práva a správy Katolické univerzity Jana Pavla II. v Lublinu, vystoupili prof. Adrian

Loretan z Teologické fakulty Lucernské univerzity s příspěvkem *Spiritual Care in Public Institutions in Switzerland*, prof. Francis Messner ze Štrasburské univerzity s příspěvkem *Spiritual Care in Public Institutions in France* a doc. Damián Němec z Cyrilometodějské teologické fakulty Univerzity Palackého s příspěvkem nazvaným *Spiritual Care in Health Care Facilities in the Czech Republic*. Prof. Adrian Loretan se ve svém příspěvku zabýval specifickou švýcarskou úpravou, dle které každá kantonální vláda uzavírá smlouvy s jednotlivými církvemi a náboženskými společnostmi a připravuje právní úpravu samostatně, což vede ke značné rozdílnosti švýcarské úpravy. Prof. Loretan proto ve svém příspěvku na konkrétních příkladech představil hlavní směry, které pro svou právní úpravu zvolily jednotlivé kantony. Prof. Francis Messner informoval poté účastníky konference o právní úpravě kategoriální pastorace ve Francii a o vlivu druhého článku sekularizačního zákona z roku 1905 na tuto oblast. V posledním příspěvku čtvrteční odpolední sekce doc. Damián Němec představil vývoj v oblasti duchovní péče ve zdravotnických zařízeních v České republice od roku 1990. Zvláštní pozornost pak byla věnována trojstranné dohodě, kterou pro tuto oblast uzavřely v roce 2019 Česká biskupská konference, Ekumenická rada církví a Ministerstvo zdravotnictví. Po skončení podnětné diskuse a zakončení prvního rokovacího dne byla pro účastníky konference připravena komentovaná prohlídka budovy Právnické fakulty.

V rámci pátečního dopoledního bloku, kterému předsedal prof. Wolfgang Wieshaider z Právnické fakulty Vídeňské univerzity, vystoupili prof. Balász Schanda z Fakulty práva a politických věd Katolické univerzity Petra Pázmánye v Budapešti s příspěvkem *Spiritual Care in Public Institutions in Hungary*, prof. Piotr Stanisz s příspěvkem *Spiritual Care in Public Institutions in Poland: Searching for a Balanced Model* a dr. Martin Šabo z Právnické fakulty Trnavské univerzity v Trnavě, který zároveň působí jako vězeňský kaplan ve věznicí v Dubnici nad Váhom, s příspěvkem *Spiritual Care in Public Institutions in Slovakia*. Prof. Balász Schanda svůj příspěvek uvedl konkrétním příkladem z praxe otce Kerényiho, na kterém demonstroval zásadní význam kategoriální pastorace. V další části příspěvku pak byla podrobně popsána historie jednotlivých druhů kategoriální pastorace a jejich současná právní úprava v Maďarsku. Prof. Piotr Stanisz rozdělil svůj příspěvek do několika částí. V první části se věnoval historii kategoriální pastorace v Polsku a ve druhé pak kategoriální pastoraci v armádě, vězeňských zařízeních a zdravotnických zařízeních. V poslední části svého výstupu pak prof. Stanisz hodnotil polský systém jako vyvážený, avšak zároveň upozorňoval na to, že je nutné i nadále zohledňovat změny a nové podněty tak, aby i v budoucnu bylo možné garantovat náboženskou svobodu prostřednictvím kategoriální pastorace, stejně jako doposud. Dr. Martin Šabo ve svém příspěvku o právní úpravě kategoriální pastorace na Slovensku podrobně účastníkům konference popsal jednotlivé smlouvy, které tvoří základ výše uvedené právní úpravy a svůj příspěvek doplnil svými osobními zkušenostmi z praxe vězeňského kaplana.

V poslední sekci, které předsedal prof. Francis Messner, přednesli své příspěvky prof. Wolfgang Wieshaider (příspěvek *Pastoral Care in Public Institutions in Austria*) a doc. Záboj Horák (příspěvek *Spiritual Care in Public Institutions in the Czech Republic*). Prof. Wolfgang Wieshaider ve svém příspěvku analyzoval právní úpravu kategoriální pastorace a její vývoj v Rakousku. Prof. Wieshaider upozornil na rozdílnost propracovanosti právní úpravy kategoriální pastorace pro různá náboženství a vyzdvihl význam nové interpretace starších právních předpisů. Doc. Záboj Horák ve svém příspěvku navázal na čtvrteční

příspěvek doc. Damiána Němce a věnoval se historii a právní úpravě dalších typů kategoriální pastorační péče, zejména pak vojenskému a vězeňskému kaplanství, ale i duchovní péči v policejních a hasičských sborech a na vysokých školách.

Po těchto příspěvcích vystoupili major Jiří Ignác Laňka, jáhen a vedoucí výcvikového oddělení Útvaru rychlého nasazení Policie ČR a dr. Petr Jan Vinš, generální sekretář Ekumenické rady církví, kteří informovali o aktuálním vývoji v oblasti duchovní péče u policie a o vydání pokynu policejního prezidenta ze dne 10. června 2019, který se má stát základem kategoriální pastorační péče ve sborech Policie České republiky. Po těchto příspěvcích proběhla závěrečná diskuse a konferenční rokování bylo slavnostně ukončeno.

Celá konference se nesla v příjemné přátelské atmosféře a přinesla všem zúčastněným mnoho inspirace a nových podnětů.

Jan Beránek

doi: 10.14712/2464689X.2019.43